

HYVÄT KÄYTÄNNÖT AUDITOINTIEN JÄRJESTÄMISESSÄ

TERVEYDENHUOLLON RÖNTGENKUVANTAMISEN ASIAANTUNTIJOIDEN NEUVOTTELUPÄIVÄT
17.4.2026

Fyysikko Atte Joutsen

PIRHA

SISÄLTÖ

Miksi tehdään?

Termit ja sääntely

Ulkoiset auditoinnit

Sisäiset auditoinnit

MIKSI?

Koska täytyy.

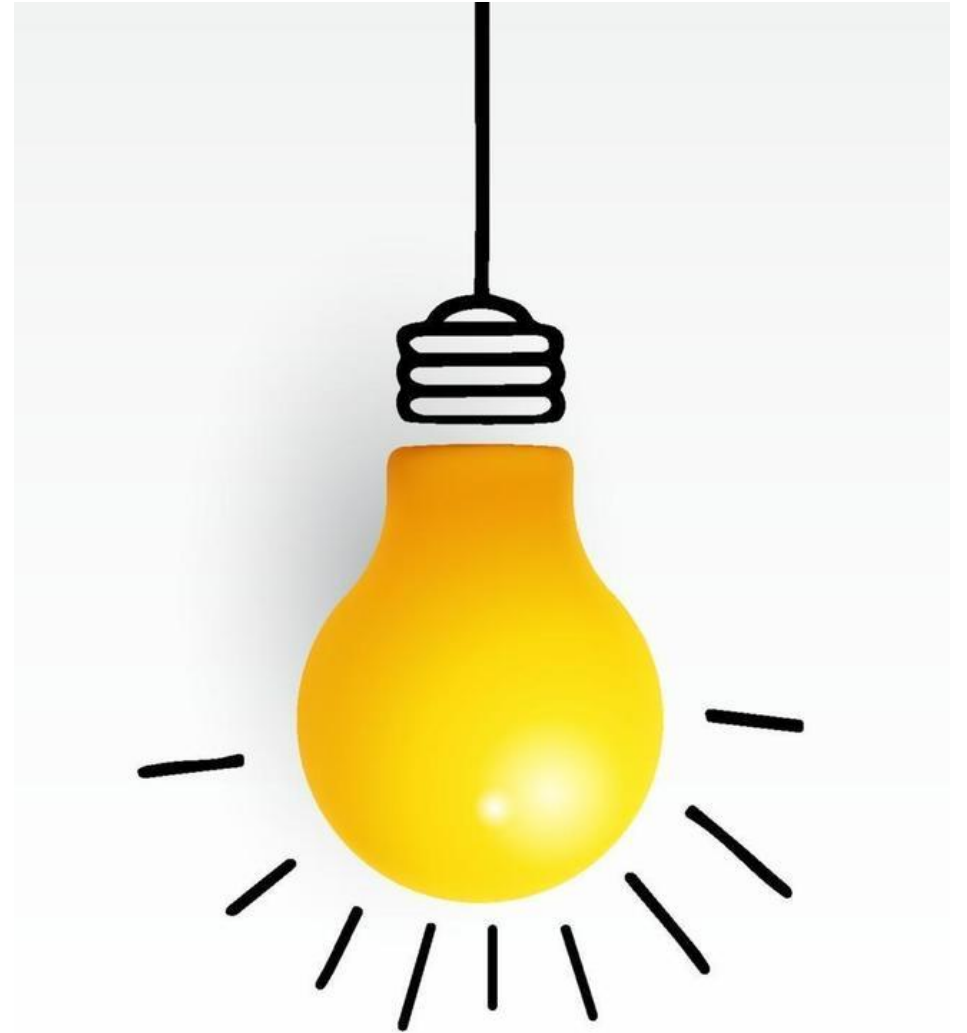
Ja koska se **HYÖDYLLISTÄ!**

Ulkopuoliset havainnoijat

Vertaistuki ja tiedonvaihto

Hyvien käytäntöjen levittäminen

→ Laatu paranee

TERMIT TUTUKSI

Itsearviointi

Nimensä mukaisesti yksikön **oman** toiminnan arviointia.

Oman työn mini-auditointi

Yksittäisiä asioita tai pieniä kokonaisuuksia

Auditointi

Toisten toiminnan havainnointia ulkopuolisena ja vertailua sovittuihin kriteereihin

Arvioi laajemmin kokonaisuutta kun itsearviointi

”Pysäytyskuva” yksikön toiminnasta

Sisäinen auditointi, **oma henkilökunta** auditoi ristiin yksiköiden välillä. Riippumattomuus varmistettava.

Ulkoisen auditointi, **ulkopuolinen** tiimi auditoi.

VELVOITTEET JA OHJEET

Lait ja asetukset:

- Säteilylaki
- Valtioneuvoston asetus ionisoivasta säteilystä
- STM asetus ionisoivasta säteilystä

Määräykset ja suositukset:

- STUK:n määräykset
- Kliary suositukset

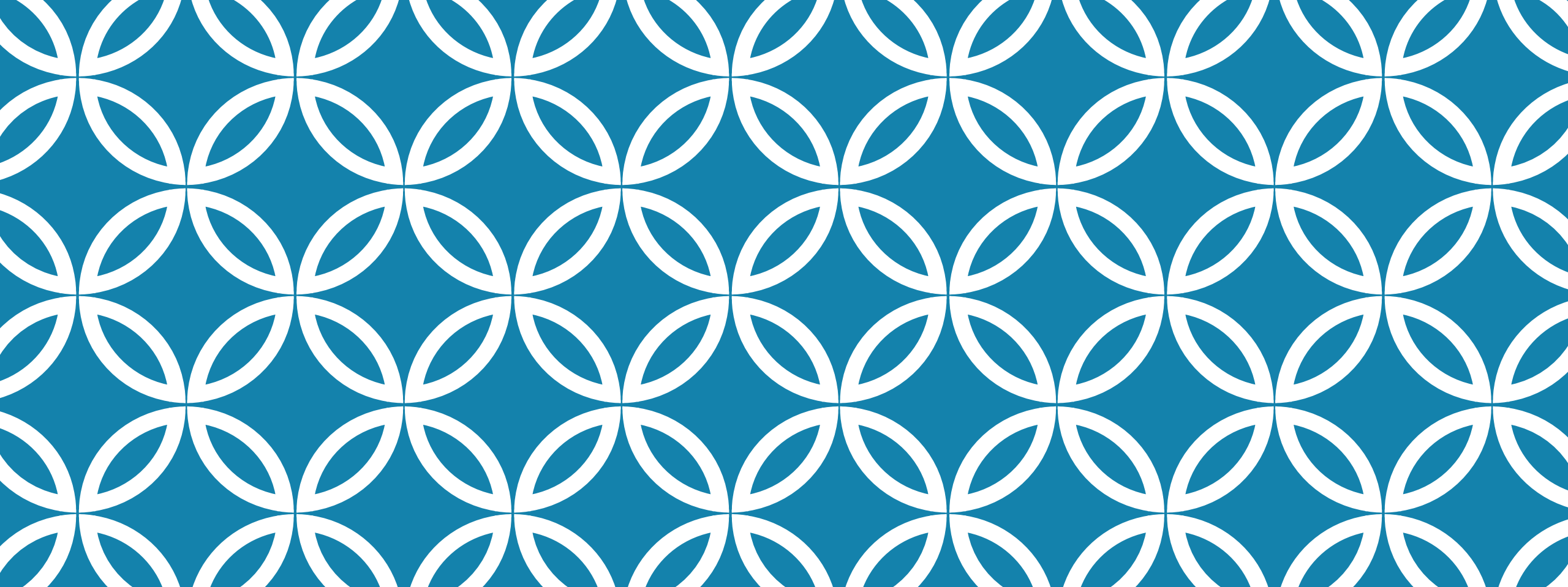
Minimivaatimus

	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
Itsearviointi	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗
Sisäinen auditointi	✗				✗				✗				✗	
Ulkoinen auditointi		✗								✗				

13 § KLIINISEN
AUDITOINNIN
SUORITTAMISESSA
HUOMIOITAVAT
ASIAT (STM AS.
IONIS. 1044/2018)

Kliinisessä auditoinnissa on kiinnitettävä huomiota ainakin:

- 1) määriteltyjen **valtuuksien ja vastuiden** toteutumiseen käytännössä;
- 2) **oikeutusarvioinnissa** noudatettuun käytäntöön ja tiedonkulkuun;
- 3) säteilysuojelun **optimoinnin** käytäntöihin mukaan lukien:
 - a) säteilylle altistavan tutkimuksen, hoidon ja toimenpiteen suorittamista koskeviin **ohjeisiin ja käytäntöihin** sekä suunnitelman mukaisen hoidon toteutumisen varmistamiseen;
 - b) tutkimus- ja hoitolaitteiden **optimaaliseen käyttöön**;
 - c) lääketieteellisestä altistuksesta aiheutuvan **annoksen ja kuvanlaadun** optimointiin;
 - d) tutkimuksesta annettavan **lausunnon laatuun**;
- 4) saavutettuihin **tutkimus- ja hoitotuloksiin** sekä niitä koskevaan tiedonkulkuun;
- 5) henkilöstön **koulutukseen**;
- 6) **laadunvarmistukseen**, toiminnan **itsearviointien** tuloksiin ja tulosten käyttöön.

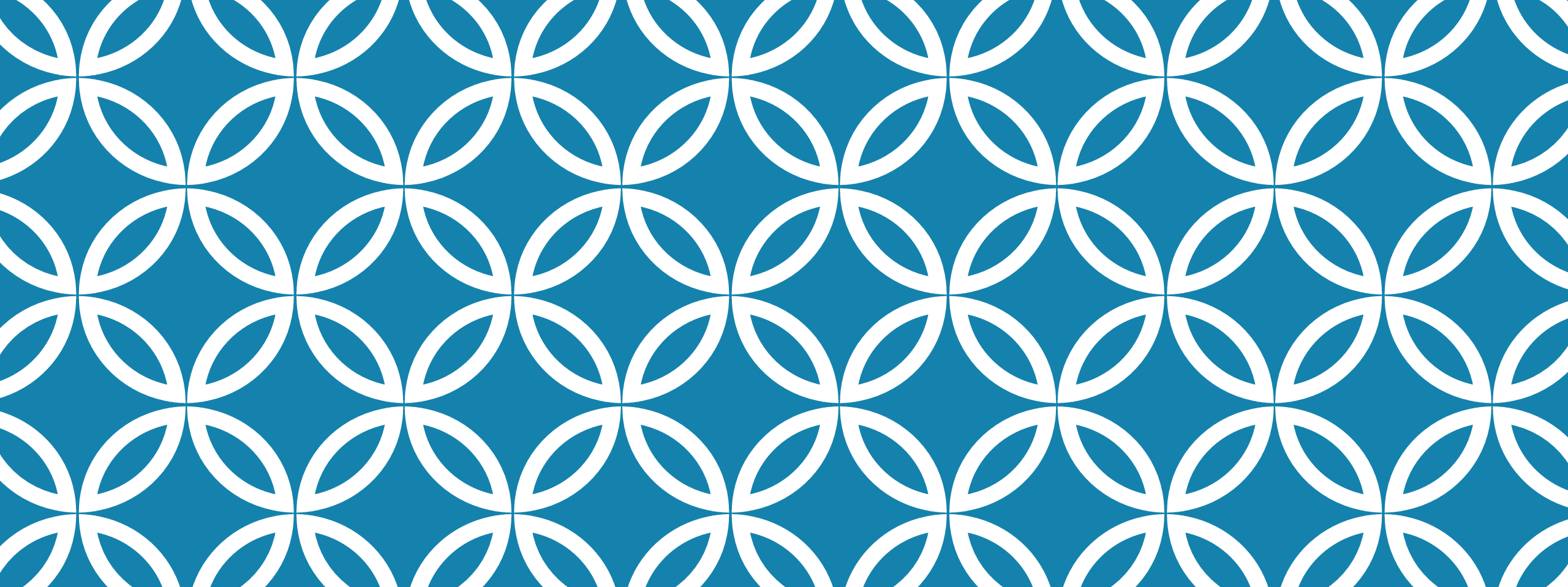

MITEN PIRHASSA?

PIRHAN AUDITOINTISUUNNITELMA

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Itsearviointi	A1	B1	C1	D1	A2	B2	C2	D2
Sisäinen auditointi	D	A	B	C	D	A	B	C
Ulkoinen auditointi						A,B,C,D		

Sisäinen auditointi	A		B		C		D	
Itsearviointi	A1	A2	B1	B2	C1	C2	D1	D2
	<i>Annos ja kuvanlaatu</i>	<i>Valtuudet ja vastuut</i>	<i>Tutkimusohjeet ja käytännöt</i>	<i>Oikeutusarviointi</i>	<i>Laadunvarmistus</i>	<i>Itsearviointi</i>	<i>Koulutus</i>	<i>Laitteiden optimaalinen käyttö</i>

ULKOISET AUDITOINNIT

ULKOISTEN AUDITOINTIEN JÄRJESTÄMINEN

Tarjouspyynnöt ulkoisten auditointien tahoilta ainakin puoli vuotta etukäteen

Auditointipäivän sopiminen

Auditointisuunnitelmaan tutustuminen

Henkilökunnan tiedottaminen tulevasta auditoinnista, auditointiin osallistujien kutsuminen, tilavarausten tekeminen

Esimateriaalipyyntöön vastaaminen

Auditointipäivä: tutustuminen yksikköön, haastattelut, kuva- ja dokumenttikatselmoinnit

Raporttiin tutustuminen ja kehityskohteiden seurantataulukon teko

Toimenpiteet kehityskohteisiin

Ulkoisen auditoinnin ennakkomateriaali

... 2024 Hatanpää > Materiaali > Hae: Materiaali

Lajittelu Näytä Tie

Auditoijien materiaali

- _Materiaalilista.pdf
- 1A_Laatukäsikirja.pdf
- 1B_Kuvantamislaitteiden laadunvarmistusohje...
- 4_Kuvaus ammatinharjoittajien osaamisen var...
- 7_Lähetettävien lääkäreiden ohjeistus oikeutus...
- 9a_Hatanpää 2023 natiivi kliininen kuvanlaatu....
- 9A_Rintaklinikka 2024_Lähteet.pdf
- 9C_(ulk)_2016 Ulkonen kliininen auditointi, Ha...
- 10_Laiteluettelo.xlsx
- 11A_Aikuinen_Nat_Lonkka.docx
- 11A_Aikuinen_Nat_Thorax.docx
- 11A_Aikuinen_TT_Vatsa.doc
- 11A_Luuntiheys.pdf
- 11A_Mammografia_Suurennusröntgen.docx
- 11B_Lapsi_Nat_Käsi.docx
- 13_Toimintaan liittyvät poikkeamat.xlsx
- 2024_Hatanpää_ennakkomateriaalit.xlsx

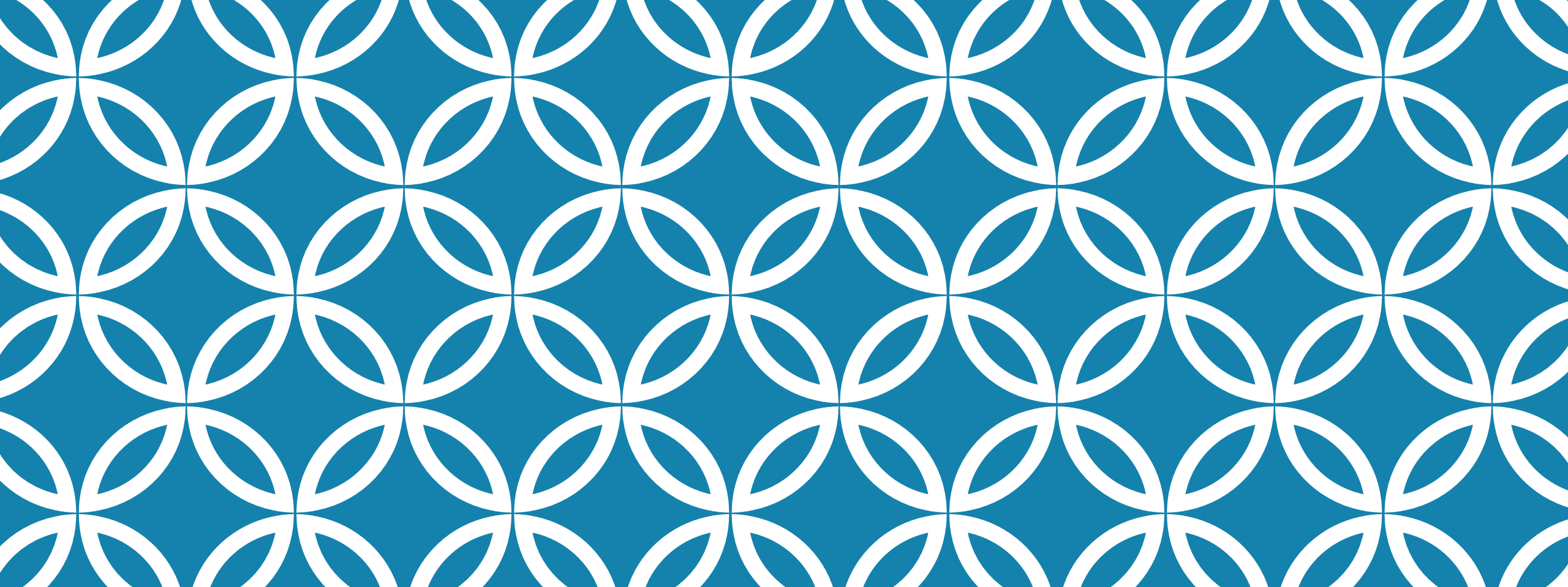
Ei lähetettävät

- 0_Ennakkokysely, Hatapää, Rintaklinikka, Oriv...
- 1B_Kuvantamislaitteiden laadunvarmistusohje...
- 3_Henkilökunnan koulutus suunnitelma ja per...
- 5_Pirha_Sairaalapalveluiden johtamisjärjestel...
- 8_Viimeisen 12 kk tutkimustilastot.xlsx
- 9A_Hatanpää, Orivesi_Natiivi kliininen kuvanla...
- 9B_(sis)_Hatanpään kuvantaminen.docx
- 9C_(ulk)_2016 Ulkonen kliininen auditointi, Ri...
- 11_Tutkimusohjeet yleisimmistä tutkimuksista...
- 11A_Aikuinen_Nat_Polvi.docx
- 11A_Aikuinen_TT_Pää.docx
- 11A_Aikuinen_TT_Venavartalo.doc
- 11A_Mammografia.docx
- 11B_Lapset_Nat_Thorax.docx
- 12_Potilasannoskeräykset.xlsx
- 14_Turvallisuusarvio PirHa kuvantaminen.pdf
- Auditointiohjelma.xlsx

Kehittämiskohteiden seuranta

- Havainto
- Suunnitellut toimenpiteet
- Tehdyt toimenpiteet
- Vastuhenkilö

Hatanpää, Rintaklinikka ja Oriveden kuvantaminen - ulkoinen auditointi		Valmis			
Auditoinnin numero: AO-000455		Kesken			
Auditoinnin ajankohta: 28.11.2024		Ei aloitettu			
Kehittämissuosituks					
Havainto	Viite	Havainnon kuvaus	Suunnitellut toimenpiteet	Vastuhenkilö	Tehdyt toimenpiteet
TNR-002997	1 Määriteltävien valtuuksien ja vastuiden toteutuminen käytännössä	Suositellaan käsittelemään ja tekemään tunnetuksi säteilyä käyttävälle henkilöstölle säteilyn käytön johtamisjärjestelmä ja turvallisuusarvio.	Laadujärjestelmän päädokumenttien (johtamisjärjestelmä, laatuksikirja, turvallisuusarvio, laadunvarmistusohjelmi) esittely kuvantamisen klinikka- ja osastokokouksissa/säteilyturvallisuusarvio.	Jaakko Sarin	
TNR-002998	3a Säteilylle altistavan tutkimuksen, hoidon ja toimenpiteen suunnittamista koskevat ohjeet ja käytännöt sekä suunnitelman mukaisen hoidon toteutumisen varmistaminen	Suositellaan arvioimaan natiivitutkimusohjelusta puolenmerkkien käytön osalta	Kuvantamisohjelmien tarkistaminen	Emmi Nylander, Kaia Sihvo	
TNR-002999	3c Lääketieteellisistä aistituksesta aiheutuvan annoksen ja kuvanlaadun	Suositellaan yhdenmukaistamaan natiivitutkimusohjeissa lasten keuhkokuvausprotokollat laitteille painon mukaisesti.	Muutetaan lasten kuvausprotokollat (lastä painon mukaisiksi)	Atte Joutsen	Lapsia kuvataan vain H1 Philips ja H4 Samsung. H5 ja H6 ei tarvitse muuttaa.
TNR-003000	4 Saavutetut tutkimus- ja hoitotulokset sekä niistä koskeva tiedonkulk	Suositellaan käymään läpi mahdollisia säteilyturvallisuuspoikkeamia ja lähettä piti tiranteita ja jatkossa kirjaamaan näitä ohjeistuksen mukaisesti	Uudistetaan säteilyturvallisuuspoikkeamien ja lähetetä piti -tilanteiden kirjaamisen ohjeistus (MS Forms). Terveystieteiden tutkimuskeskuksen tutkimuskeskuksen työryhmä: esihenkilöt kirjaavat HR-työpöydälle kun saavat tiedon työntekijältä (ja osallistumistodistuksen soveltuissa tapauksissa).	Jaakko Sarin	Pilotti käytössä muualla alueella, todettaessa toimivaksi laajennetaan myös Hatanpäällä käyttöön.
TNR-003001	5 Henkilöstön koulutus	Suositellaan jatkossa dokumentoimaan lääkäreiden perehdytys sekä varmistamaan eri ammattiryhmien ST-koulutusten toteutuminen ja jäljitettävyyden.	Koulutuskirjanpöydän yhteenvedon mahdollistaminen (Lokero/Excel).	Jaakko Sarin	Tietoturvallisuudessa LOKERO:ssa koottuna työntekijöiden koulutus pisteet, mikä avustavat hallinnoissa.
TNR-003002	6 Laadunvarmistus, toiminnan itsearvioinnin tulokset ja tulosten käyttö	Suositellaan hyödyntämään mammografian itsearviointia laajemmin työpaikan toiminnan kehittämiseen.	Kehitetään itsearviointia	Atte Joutsen	
TNR-003003	6 Laadunvarmistus, toiminnan itsearvioinnin tulokset ja tulosten käyttö	Suositellaan hyödyntämään mm. tutkimustilastoa toiminnan arvioimisessa ja tekemään tarvittaessa itsearviointia ei nykykäytännön mukaisista tutkimuksista esim. natiivivatsa.	Tehdään itsearviointit tehtyjen "tuhien tutkimusten" indikaatioista. Lista: https://intra.pirha.fi/group/kuvantamiskeskus-verisuontoiimenpiteet-ja-asteekkipalvelut/sateilyturvallisuus	Atte Joutsen	

PIRHAN SISÄISET AUDITOINNIT |

SISÄISTEN AUDITOINTIEN JÄRJESTÄMINEN

Auditointitiimi:

- Röntgenhoitajia (5) + fyysikoita (1-2)
- Suunnittelee auditoinnit, sopii päivät, tekee auditoinnit ja raportoi
- Kokoonpano voi vaihdella, osajia ja oppijoita

VKO 19	ma 4.5	ti 5.5	ti 5.5	ke 6.5	to 7.5	to 7.5	to 7.5	to 7.5	to 7.5	pe 8.5
Yksikkö	Valkeakoski	Hatanpää	Rintsikka	Sastamala	Esihenkilöt K, päiv, S, R	K- ja päivystyskuvantaminen	S-kuvantaminen	Radius	Verisuonikeskus	raportointipv
Auditoija 1					X			X	X	X
Auditoija 2	X	X	X	X	X	X			X	X
Auditoija 3	X	X		X	X	X				X
Auditoija 4	X	X	X?		X			X	X	X
Auditoija 5	X	X		X	X		X		X	X
Auditoija 6					X		X			X
Haastattelu	klo 10.00	Esihenkilöt 8.30-9 Muut klo 9 - 10.30	Muut klo 9-10.30	klo 9.00	klo 8.30 - 9.30	klo 9.30-10.30	klo 9.30-10.30	klo 9.30-10.30	klo 12.00 - 14.00	klo 8.30

VUOSIKELLO

KEVÄT: SAIRAALAT
SYKSY: SOTE-KESKUKSET

AUDITOINTIEN KYSYMYSPATTERI

ESIMERKKEJÄ

Annos ja kuvanlaatu

Kuinka usein on tehty annoskeräys ja onko verrattu vertailutasoon (Kaikilla laitteilla pitäisi olla vähintään yksi annoskeräys/vuosi).

Miten toimitaan uusien laitteiden käyttöönotossa sädeannoksien säätämisessä? (valmistajan vastaanottomittaus, kuvanlaadun ja annoksen optimointi kouluttajan, rh:n, radiologin ja fyysikon kanssa)

Entä tutkimukset joille ei ole määritetty vertailutasoa? (vapaaehtoista ja hyödyllistä)

Tai potilasotannoissa muiden potilaskokojen sädeannosten seuranta. (vapaaehtoista ja hyödyllistä)

Tutkimusohjeet ja käytännöt

Onko tutkimusohjeet saatavilla yksikössä?
Paperi, sähköinen? Ohjeiden päivitys?

Onko ohjeiden “asiakirjahallinta” (ohjeeseen liittyvät tiedot, hyväksyminen, määräaikaistarkastukset) kunnossa?

Noudatetaanko ohjetta? (esim. potilaan tunnistaminen, tutkimuksen tekemiseen liittyvät ohjeet, voidaan tarkastella otettuja kuvia ja verrata ohjeeseen)

Ovatko otettavat natiivin projektiot huomioitu indikaatioiden mukaisesti?

AUDITOINTI JA RAPORTTI

Auditointipäivä

Aloituspalaveri

Kierros yksikössä

Haastattelut: edelliset kehityskohteet, viimeisin itsearviointi, auditoinnin aihekysymykset

Dokumenttien tarkastelu

Loppupalaveri

Muistiinpanot

Raportointi

Auditointiryhmä tekee yhdessä auditointiviikon lopuksi

Muistiinpanojen vertailu ja löydösten arviointi

Raporttiin: vertailukriteerit, ed. kehityskohteet, itsearviointi, hyvät käytännöt, kehityskohteet ja vastuuhenkilöt, allekirjoitukset

Jokainen yksikkö saa oman raportin

Kuvantaminen

Yksikkö: Lempäälän kuvantaminen

Auditointipäivä: 24.9.2024

Auditoinnin aihe: Tutkimusohjeet ja käytänteet, oikeutusarviointi

Auditointikriteerit: Säteilylaki 859/2018, VNa 1034/2018, STMa 1044/2018

Auditoidijat: Kirsi Nieminen, Johanna Kallio

Auditoitavat: Tiina Mäkipää, Katja Penttilä, Atte Joutsen

Aiempien auditointien kehityskohteiden huomioiminen:

-

Edellisen vuoden itsearviointi:

Edellisenä vuonna tehtiin itsearviointi ortopantomografia kuvista (10kpl) aikuisilta potilailta.

Auditointiaihe	Arviointi (vastaa vaatimuksia ja hyviä käytäntöjä / kehityskohde)	Huomiot	Kehityskohteen vastuuhenkilö
Tutkimusohjeet	Vastaa hyviä käytäntöjä	Tutkimusohjeet löytyvät paperisena ja sähköisenä versiona. Ohjeistus turhista kuvauksista on saavuttanut lähettävät lääkärit. Potilaan tunnistaminen tapahtuu johdonmukaisesti. Raskaana olevilla käytetään sädesuojia potilaan niin halutessa. Vanhat ohjeet ovat tallessa.	
	Kehityskohteet	Tieto päivitetystä ohjeesta ei saavuta yksikköä.	Oh/Aoh
Oikeutusarviointi	Vastaa hyviä käytäntöjä	Haastavissa kuvauksissa kirjaavat RIS huomiot kohtaan tarkentavaa tietoa tutkimuksesta.	

Kuvantaminen

		Epäselvistä läheteistä otetaan yhteyttä lähettävään lääkäriin tai konsultoidaan radiologeja.	
	Kehityskohteet	-	

Kehityskohteiden huomiointi tarkistetaan seuraavalla auditoinnilla.

Auditoinnin toteuttajat

Muutosloki			
Versio	Pvm	Nimi	Muutos
1		Auditointityöryhmä	Alkuperäinen versio
2	10.10.2022	Atte Joutsen	Laajennettu raporttipohjaa.

TOIMENPITEET KEHITYSKOHTEILLE

-Vastuuhenkilöt

-Aikataulukus

-Suunnittelu

Heikot (muistutus, ohjeen päivitys, koulutus)

Vahvat (automaatio, tekn. estot, kaksoistarkastus, prosessin muuttaminen)

-Toteutus

-Seuranta

-Ovatko toimenpiteet olleet vaikuttavia?

AUDITOINTITOIMINTA KITEYTETTYNÄ

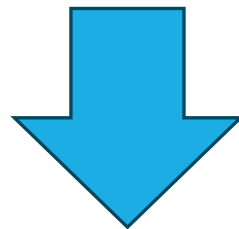
Suunnitelmallista

Riippumatonta

Kaikki toiminnan osa-alueet kattavaa

Toimintaa arvioidaan kriteeristöllä:
lainsäädäntö ja hyvät käytännöt

Raportoitua

**Erinomainen laadun
kehittämisen työkalu!**

LÄHTEET

Säteilylaki (859/2018)

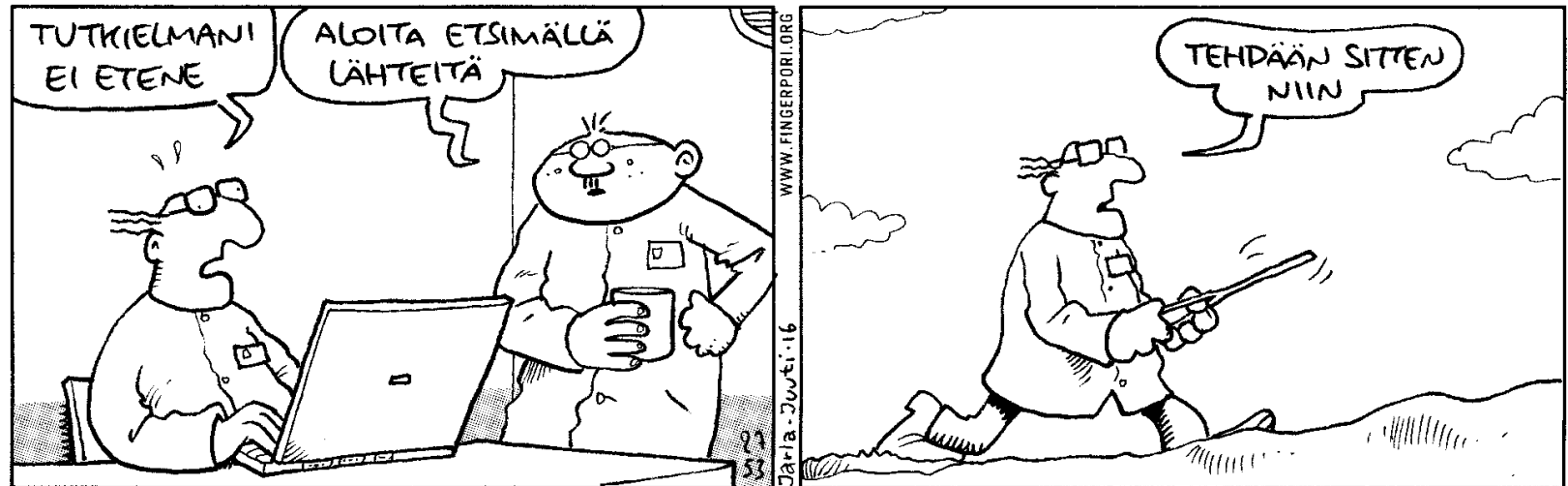
Valtioneuvoston asetus ionisoivasta säteilystä (1034/2018)

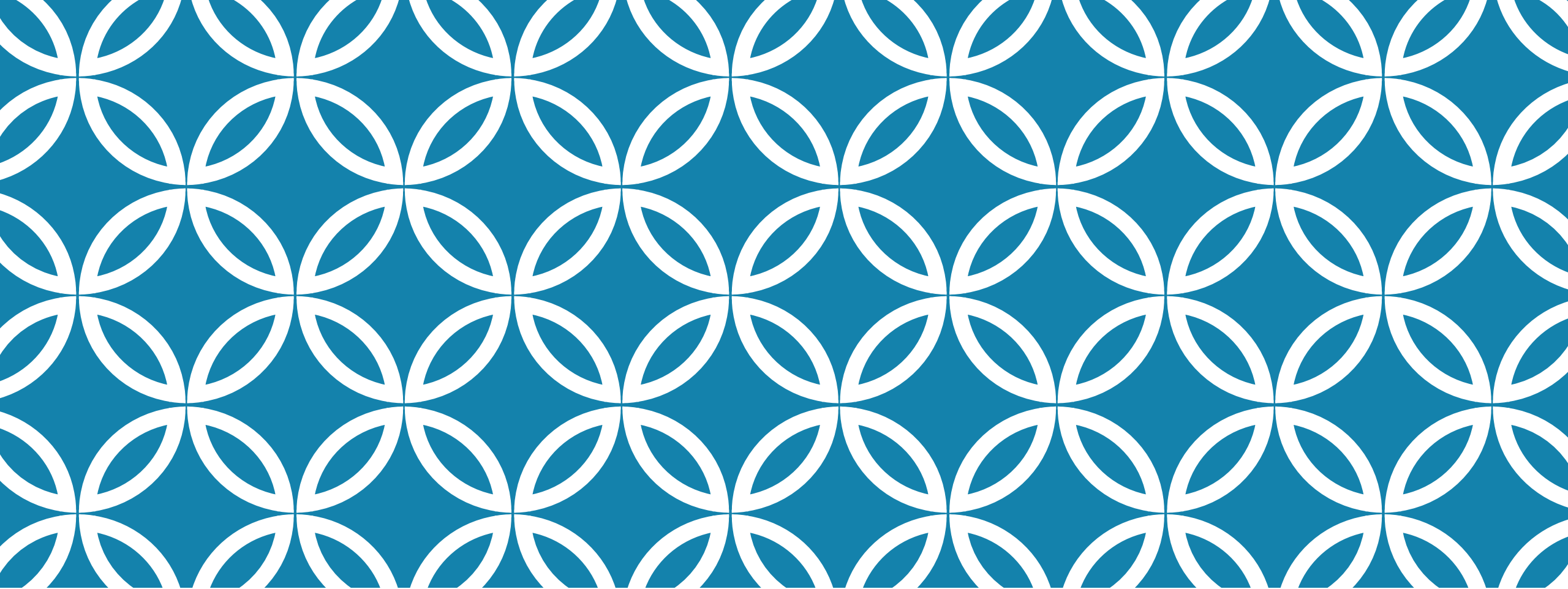
Sosiaali- ja terveysministeriön asetus ionisoivasta säteilystä (1044/2018)

STUKin määräykset: Säteilylain nojalla annetut määräykset (S-sarja)

Kliinisen auditoinnin asiantuntijaryhmän (KLIARY) suositukset

Pirhan auditointien dokumentaatio

KIITOS! |